

ХЕЧКРОЙД ОБЪКТ

На прѣстолѣ сѣдижли членкитѣ на Настоя-
тельството, които одобрявали измѣненіята, та по-
сѣли всѣкакви облъблѣ; а така сѣщо и жититѣ,
които щѣли да говорѣтъ.

Първомъ думата се дала на една стара Американка, първия апостолъ на измѣненіята и подигателка на неумирима противъ модитѣ война. Съ хиляди се броѣтъ послѣдователитѣ ѝ и съ стотини дружествата, съставени за поддържаніе идентѣ ѝ. Първия официаленъ знакъ за сполуката ѝ е самия специаленъ по това нѣщо Свѣтъ, състоящъ отъ хиляди, които не прѣста-нѣли да ржкоплѣскаатъ прѣзъ всичкото врѣме на ораторствуваніето ѝ. Подиръ неѣ изѣзла да говори Секретарката на Свѣта г. Рахилъ Фостеръ Авери, една млада и красива госпожа отъ Филаделфіи, носѣща тъмносиня рокля, кжса, нѣ въ видѣ на турски шалваръ, бѣла копринена риза и синъ поясъ съ едно фьонго, «figaro» синьо и хубава бонетка отъ еднакъвъ шаръ.

Словото ѝ било прѣбрасно. Слѣдъ като похвалила прѣимущества на лекото и широко облѣкло, страшно напанижала смѣшнитѣ моди и съ най-живи чѣрти е доказала отговорността, която прѣдъ Бога и хора има всѣка жена, всѣка майка, която, заедно съ своето си тѣло, промѣнява и искривява онова на бѣднѣщето челоуѣчество.

Третията говорителка, която носѣла староврѣменно женско облѣкло, похвалила него и пожелала, щото то да се уведе на всѣкъдѣ.

Въ врѣме на туй разискване, що има за цѣль освобожденіето на женското тѣло отъ върскитѣ, на които тя сама наказала себе си, случила се една твърдѣ своєврѣменна и характеристична случка. Слушателкитѣ пожелали да имъ се позволи да отворѣтъ прозорцитѣ, защото въздухътъ бѣ станѣлъ твърдѣ задушливъ. Прѣдсѣдателката твърдѣ остроумно отговорила:

— Ако между васъ има нѣкоя, която да може свободно да си дигне ржцѣтъ до прозорцитѣ, нека ги отвори.

Никоя не се опитала да го направи.

— Видите ли, повтаря прѣдсѣдателката, лошитѣ страни на модното облѣкло? Видите ли? Ржцѣтъ ви, трупътъ ви сѣ свързани въ желѣзна клѣтка. Задушавате се и не можете да си помогнете. За насъ обаче работата не е тѣй. И тутакси тя поканила една отъ послѣдователитѣ на измѣненіята, която слѣзла отъ прѣстола, приближила се до прозорцитѣ, дигнала високо ржцѣтъ си — защото прозорцитѣ били на високо — и ги отворила.

Много други жени сѣ говорили, за да докажатъ вредителното влияние на съврѣменната мода надъ женското тѣло, едни подъ общественъ,

други подъ медицински, трети подъ естетиченъ и пр. възгледъ. Всички сѣ били ржкоплѣскани въсхитително отъ слушателкитѣ, които, както казахме, възлизали на хиляди и съ нетърпение чакали рѣшеніето на свѣта върху тоя въпросъ, който тука отдавна и разпалено се разисква, а у насъ е почти непзвѣстенъ.

Има ли полза отъ смѣсеното образование на двата пола?

(Продълженіе.)

Мислимъ, че е бесполезно да се простираме върху туй, че съ раздѣлнополното обучение се доказва отсъствието на истински педагози, които да слѣдятъ успѣха, развитіето и стрѣмленіето на научната педагогия. Но ний не можемъ да не забѣлѣжиме и туй, че неотстѣжливостъта на старитѣ ни привърженци на раздѣлнополното образование е плодъ не само на едно капитално професионално невѣжество, но и на друго още по-ниско. Ний казахме сѣщо така, че неотстѣжливостъта на противникитѣ за смѣсенополното образование се мотивира съ туй, че била страдала «нравственостъта». Вѣрно е, че подъ послѣдната тѣ разбпратъ половата «нравственостъ» — специфическата «нравственостъ», която нѣкъ е плодъ отъ метафизическо-аскетическото мировъзрѣние. Нѣка послужи за знание на противникитѣ, че това мировъзрѣние отдавна вече е осждено отъ научната критика. Ни единъ по-зрѣлъ човѣкъ не може да се съгласи съ старото мировъзрѣние на нашитѣ днескашни противници на смѣсенополното образование.

«Раздѣленіето ни половеѣ — ни казва прочутия педагогъ Robert Seidel — прѣдставлява направо педагогически *смъртенъ грѣхъ*, породенъ отъ теолозитѣ въ свръзка съ глупостъта и егоистическата нагония за извѣстни житейски удобства. Всички, които искрено желѣятъ да искаратъ добри хармонични хора, сѣ длѣжни да имъ даватъ свобода, да се самовъспитватъ, длѣжни сѣ да даватъ на двата пола поприще съвмѣстно да дѣйствуватъ при образованіето на двата пола. И тѣй — далечъ раздѣленіето на половеѣ между учащитѣ и далечъ раздѣленіето между въспитателитѣ!»

По нататъкъ, като доказва ползата отъ смѣсенитѣ училища и като говори за огромната важность, която се има отъ съвмѣстното обуче-

ние на момчетата и момчетата, като указва на благотворното влияние на единия полъ надъ другия, той въ заключение казва това: «Наистина, пѣма се никакъ нужда да се говори по това на оня човѣкъ, комуто се е случвало поне за нѣколко минути да наблюдава находившиятъ се на едно мѣсто ученици и отъ двата пола, и който си е сторвалъ труда да се поразмисли надъ развитието на човѣшката душа. Раздѣленieto на половеѣ е *непростително прирѣшение противъ младежта, противъ разума, противъ истинската праственность и противъ прогресса на човѣчеството* *). Долу раздѣлнополната педагогя!»

Отъ заключението на тоя прочутъ педагогъ, който е авторъ на цѣлъ редъ забѣлжителни трудове, за които той е получилъ почетни членски дипломи отъ едно Парижско и друго Нью-Йоркско педагогически общества, ний можемъ ясно да видимъ, каква загуба става въ тия училища, които още слѣдватъ правилата на раздѣлнополната педагогя.

Цѣльта на дотукашното ми говоренне е била, както читателитѣ сж видѣли сами, да укажъ изобщо на ползата, която се добива отъ смѣсенополното образование. Нѣ съ това азъ не искамъ да кажж, че сжщото положение на въпроса у насъ стои или би можѣлъ да стои така, както въ упоменжтитѣ страни; не, съвсѣмъ не; нашата страна е несравнима съ тѣхъ, наистина, нѣ тя заема извѣстно стѣпало отъ оная стѣла, по която сж се качили другитѣ напрѣднжи страни. Важно е, мислѣж, да се спомене и туй обстоятелство, че, когато другитѣ народи въ развитието си сж били принудени сами да налучкватъ, сами да си създаватъ стѣпалата на стѣлата на развитието си,—за насъ това не е тѣй. Ний имаме стѣлата отпрѣдъ си и не ни остава друго освѣнъ да се качиме по нежъ. Така почти сж правили и правѣтъ правителствата ни отъ освобождението ни насамъ, що се отнася до матернала, опрѣдѣленъ за изучаванне изъ училищата, и постановяването законн. Тѣ сж заемствовани отъ другитѣ страни. Въ това най добръ можемъ да се увѣримъ отъ днескашния законъ за училищата. Като тѣй, врѣме е да се разгледа и у насъ въпроса за смѣсенополното образование.

Вѣрваме, че нашитѣ читатели сж се сѣтили, че чрѣзъ настоящата статия ний искаме да обѣр-

немъ вниманието на надлѣжното мѣсто, къмъ нашето днесъ раздѣлнополно образование. Нѣ тука, може би, читателитѣ ще ме прѣкъснатъ и кажжтъ, че и у насъ сжществуватъ смѣсени училища. Съ това сме съгласни. Всѣкой може да знае, наистина, че почти въ всички наши села училищата сж смѣсени, макаръ това смѣсенополно образование да е незаконно. Каго разгърнемъ закона за народното просвѣщение у насъ, ще видимъ, че тамъ изрично се забранятъ, както смѣсенитѣ училища, така и прѣподаванието на жени въ мъжескитѣ училища (особенно въ класеснитѣ училища) и прѣподаватели — неженени мъже — изъ дѣвическитѣ (изъ гимназиснитѣ особенно). Гдѣто изъ селата се смѣсватъ учащитѣ, то не е затова, че има нѣкоя научна и полезна цѣль; не, това се прави само поради економически и чисто материални съображения. Това, мислимъ, никой не ще откаже. Нѣ при всичката неуредба на тия селески училища, ний не можемъ отказа огромната полза, която се добива отъ тѣхъ: тамъ мъжеския успѣхъ върви рѣка за рѣка съ тоя на момчетата. Тамъ въ нравственно отношение и двата пола стоѣтъ много по-високо, отколкото изъ нашитѣ раздѣлнополни градески училища. Па и това, което имъ се прѣподава, се изучава еднакво и отъ двата пола, стига само учителитѣ имъ да сж по «свѣстни», прѣдадени на работата и назначението си.

Че това е тѣй, всѣки може да се увѣри, ако само може да присѣтствува въ врѣме на прѣподаване въ едно селеско училище *). Даже въ резултатъ ще получимъ, че момчетата, както и момчетата отъ селескитѣ училища, сж много по-здрави и развити не само физически, а и нравственно, отъ колкото тия изъ нашитѣ градески раздѣлнополни училища. Колко по-голяма полза би се добила отъ тия наши селески смѣсенополни училища; ако тѣ бихж били по-уредени!

А като се има полза отъ подобни училища, то не би ли било по добръ, ако се порасчепна и тоя въпросъ на всѣждѣ изъ нашенско? Има у насъ се не чувствува ползата отъ подобенъ сортъ било то висши, било нисши училища? Има ползата отъ отварянието вратата на нашето висше училище за нашитѣ, жедни за по висше образование, момѣ ще бѣде ничтожна? —

*) Тука нека не разбира читателитѣ, че въ селескитѣ училища опрѣдѣлени материалъ се минава успѣшно, а това, че туй което сж изучили дѣцата въ селата е по-голямъ процентъ отъ изученото въ градисщата сравнително прѣподаванието.

*) Курсива нашъ.

Отъ смѣсенополното образование дали не бихме имали по-здраво заякнжли физически и нравственно членове на обществото, дали и успѣха не би билъ по-добъръ, а истинското — а не фалшивото — образование поставено на по-здрави основи? Въ сжщото врѣме и главата на нашата мома, напълнена съ разни прѣдразсждѣци, благодарение на исключителното ѝ сношение само съ невѣжи жени и момичета, които, както е извѣстно, сж хамбаря на тия прѣдразсждѣци, главата ѝ не би ли се исчистила, като замѣни послѣднитѣ съ по-салидни и положителни знания, отъ плодоветѣ на които днесъ се ползватъ само мжжетѣ? Гдѣто нашата българска мома ще ходи да харчи огромни суми за по-нататъшното си образование изъ университетитѣ на нѣкои Европейски страни, гдѣто нашитѣ жедни за по-пълно знание моми, слѣдъ свършване гимназията, поради нѣмание срѣдства, напущатъ идеята за довършване образоданието си въ нѣкой университетъ; то не би ли било много по-добъръ, ако и нашето Министерство на Народното Просвѣщение (както го сж направили и министерствата по другитѣ страни) се погрижеше за тия наши моми, като имъ даде достѣпъ въ нашето висше училище въ София? Ако нашето министерство вземе това въ внимание и направи това благодарение на нашитѣ млади и жедни за висше образование моми, то не ще закѣснѣе да се увѣри въ благотворнитѣ резултати въ просвѣтителното поле, а заедно съ това ще направи да се подигне и авторитета на висшето ни училище.

Тѣй като ползата отъ смѣсенополното образование е нагледна, то не остава освѣнъ всѣки единъ истински възпитателъ, комуто е присърдце истинското положително знание и човѣшкия прогресъ, да се залови съ всички сили за възможното въвеждане изъ нашитѣ училища на истинската педагогия, която е единствения лостъ на успѣха изъ училищата.

Гр. Руссе 4 Май 1893 г.

К. М. Конова.

Сегашното положение на жената въ обществото и въ семейството.

(Продължение).

Трудътъ е обязанность както за бѣдня, тѣй и за богатия, както за мжжътъ, тѣй и за жената, понеже всѣкой, който може да работи, не трѣбва да бѣде дармождъ; «съ потъ на че-

лото трѣбва да си вадимъ хлѣба» е казалъ Господъ. Да, той е обязанность, нъ тѣзи обязанность не ѣж изпълняватъ всички; изпълняватъ ѣж само тѣзи, на които тя е станжала необходимость, а именно на тѣзи, на които щастieto не се е осмиснжло и сж принудени да си искаратъ насжщия. Но и при тая крайна необходимость и при тоя законъ еднакъвъ за всички, равни ли сж мжжътъ и жената? Ползува ли се жената съ сжщитѣ срѣдства, съ които се ползува мжжътъ въ борбата си за сжществуване? — Не! Ней ѣ сж запрѣтени почти всички свободни и честни занятия. Въ сегашното общество жената има достѣпъ само до учителската професия и шивачеството; ако поиска да заеме друга нѣкоя кариера или занятие, то тя ще бѣде обсиана съ купъ подигравки. Да, сега вече е откритъ факултетътъ на медицината и за женитѣ, и това е една стѣпка на напрѣдъ, нъ съ колко трудъ и съпротивление. Но пакъ когато една жена поиска да постѣпи по медицината подигравкитѣ не закѣсняватъ: и сега когато нѣма ни едно сериозно доказателство, съ което да се осигорватъ правата и способноститѣ на жената, обществото е пакъ на страната на подигравачитѣ; то и не иска да знае, че трѣбва да подпомага усиленето на докторкитѣ; то по-скоро се повѣрва на единъ фелдшеръ, нежели на една докторка. И защо тѣй? — Пуститѣ му прѣдразсждѣци!

При всичко че не позволяватъ на жената да работи и да си искара прѣхраната, то мизерията ѣж е вмѣкнжала въ полето на труда, а най-много въ фабрикитѣ, гдѣто не се искатъ никакви знания. Да видимъ пѣкъ тамъ, дѣто мжжътъ и жената въ едно и сжщо врѣме производатъ еднакво качество и количество продукти, еднакво ли се възнаграждаватъ? — И тукъ отговора е отрицателенъ, и тука жената стои много по-долу отъ мжжа: жената всѣки нѣтъ получава много по-малко отъ мжжътъ. Напримѣръ: мжжътъ и жената отиватъ на лозе да копажтъ, или да рѣжжтъ, или каквото и да било, жената свършва толкова, колкото и мжжътъ: на нея се плаща 5 гр., а на мжжътъ 10 гр.; сжщото е и въ фабрикитѣ: гледатъ да иматъ повече работнички, отколкото работници, за да могатъ съ малко разности да искаратъ повече печалба; това е крайно несправедливо, че даже и безнравственно. А послѣ пѣкъ се чуджтъ, защо много момичета и жени отиватъ по кривия пѣтъ!!...

Прѣдъ образованието равни ли сж мжжътъ

и жената? Ползватъ ли се еднакво тѣ съ откритията и изнамѣрванията на науката? — Отговора на тѣзи въпроси е много ясенъ, стига само да хвърлимъ единъ погледъ на дѣйствителността; ще получимъ пакъ *не*; ще видимъ че и тукъ мжжътъ има привилегии, че и тукъ той е по-щастливъ — е помазанникъ Божий. За жената сж затворени вратитѣ почти на всичкитѣ висши учебни заведения, съ малки исключения; отворени сж само едни само гимназии. Но ако погледнемъ и на тѣхъ, ще видимъ, че мжжскитѣ гимназии стоѣтъ много по високо отъ женскитѣ: женскитѣ сж почти освободени отъ алгебра, геометрия, физика, химия, ест.-история и всички сериозни прѣдмѣти; види се, защото не сж достъпни за женския умъ, а сж прѣпълнени съ педагоги, домакинство и ржководѣне (и то баримъ да се прѣдава нѣщо нужно за въкъща, а ги учѣтъ на едни луксове и убрашения); съ това тѣ ѣ приготвятъ за сѣденне и празнодумство и ѣ прѣчжтъ, щото тя да не може да отива по-нататкъ — да не може да расшири кръгътъ на знанията си; и послѣ говоржтъ, че женския умъ не може да се занимава съ сериозни и «отвлечени» нѣща. Но кое е причината на това? — Очевидно, че бездѣйствието и нищо не работенето. Има единъ физиологически законъ, който казва, че колкото единъ органъ стои въ бездѣйствие, толкова повече той не се развива и се атрофира; тукъ този законъ може да се приложи много добръ: колкото женския умъ не дѣйствува, толкова той затъмнява и става за нищо не годенъ. Кондорсе казва, че разликата, която сжествува между умственния уровень на мжжътъ и жената, не е природна и не произлиза отъ половото различие, а е слѣдствие отъ възпитанието и срѣдствата. «Не природата, казва той, а възпитанието и общественото положение сж, които създаватъ тази разлика.» Сжщо тѣй се произнасятъ Монтескьо, Фурио, Легуве, Жирорденъ, Жюль Симонъ и много други. И тѣй не природата е поставила жената въ робско положение, а невѣжеството, въ което ѣ държжтъ.

Да се образува жената, значи да се образува обществото; степенъта на образованието на единъ народъ се измѣрва най-добръ съ образованието и ролята, която играе жената въ този народъ. Това се потвърждава съ думитѣ на Волтера, който казва: «Обществото зависи отъ женитѣ и всички ония, които иматъ нещастнето

да държжтъ жената въ заточение, нѣматъ хаберъ отъ общежитие.»

Че защо сж на жената знания и науки, може би ще каже нѣкой, когато тя се занимава съ кжщнитѣ си работи? — Като казахме, че жената трѣбва сама да се прѣхранва, то нече сжмиѣне, че ней ще ѣ трѣбватъ сжщитѣ знания, каквито и на мжжътъ — това едно; друго: понеже жената е възпитателка на дѣцата си, то тя трѣбва да има доста обширни познания, за да може да обяснява добръ всѣки въпросъ, зададенъ ней отъ дѣцата ѣ, а не да имъ натѣква главитѣ съ сума суевѣрия и прѣдраждежци, както правжтъ днесъ, и така да може да приготви добри и полезни членове на обществото. Но и каква другарка ще бжде жената на мжжътъ, когато тя не разбира отъ нищо? какъ ще може тя да му помага? и какъвъ животъ ще живѣжтъ тѣ? — Всичко това е ясно.

Всичко казано до тукъ описваше положението на жената въ обществото. Да видимъ сега, какво положение заема тя въ кжщи. Положението ѣ въ кжщи не е по-добро отъ това въ обществото: тя и тамъ е поробена и нѣма своя воля; въ кжщи нейната дума не се чува: волята на мжжътъ е законъ за жената. Азъ бихъ описала по на дълго положението ѣ въ кжщи, но се боѣ, че статията ми ще стане доста дълга.

На всичко това като прибавимъ и общественитѣ прѣдраждежци и закона за брака, които иматъ голѣмо влияние на общественния животъ на жената, ще имаме завършенъ портрета на сегашното положение на жената. Това най-добръ е изразено съ думитѣ на г-жа Жении Н. д'Ерикуръ: «Въ женидбата жената е робиня; относительно образованието, тя е принесена въ жертва; относительно труда, тя е турена на ниска степенъ; въ политическо отношение нѣкъ, тя сжвѣмъ не сжествува.»

Ст.-Загора 7 Май 1893 г.

В. Докторова.

L. J. LACHER.

Разни мнѣния, исказани отъ дрѣвнитѣ и новитѣ учени върху възпитанието на дѣвойкитѣ.

Какво е било, какво е и какво трябва да бжде възпитанието на дѣвойкитѣ.

Мжжетѣ издаватъ законитѣ, нѣ женитѣ правжтъ нѣравитѣ; възпитанието на жената е въпросъ отъ най-важитѣ въ сегашното врѣме, за-

щото има най голѣмо влияние върху нравствеността на народитѣ; и при все това, само отъ петдесетъ години насамъ обърнѣхъ малко внимание върху възпитанието на жената; и дѣйствително, напрѣдъкъ въ общето учение на дѣвойкитѣ се забѣлѣжи само слѣдъ кризиситѣ на Француската революция. Г-жа D. Adhemar.

Цѣлъ свѣтъ повтаря тѣзи аксиоми: женитѣ правятъ нравитѣ, женитѣ иматъ безгранично влияние въ семейството . . . и при все това всичкитѣ икономисти, дълбокитѣ законодатели, които се борятъ съ общественитѣ въпроси, изоставятъ жената вѣнъ отъ всичкитѣ планове на своитѣ прѣдприятия. Половината отъ човѣческиятъ родъ, женскитѣ свѣтъ, принадлежи още въ срѣдновѣковното общественно състояние!

О Господа, колко сте недалногледни! изоставяте въ немаренне възпитанието на дѣвойкитѣ на Вашето отечество и мислите, че основавате сила или общество! много се лъжите.

Г-жа Башелери.

Превела отъ френски
Анастасия Д-ръ Желтскова.

За образованието на жената въ България.

(Премо отъ Плъвенъ.)

Писмо I.

(Продължение.)

Необходимость отъ образование за женитѣ у насъ.

За примѣръ:

„ . . . Ако прѣгледаме историята на едната половина т. е. на жената, то ще ѿ намѣримъ, че, у всичкитѣ врѣмена и у всичкитѣ народи, освѣтъ у Германцитѣ, дѣто жената е имала по-голѣма свобода, тя е била *просто подхвърлена подъ своеволието на мъжската половина, била е напълно нейна робиня* (курсивътъ е нашъ). Всѣкъдъ намираме, че мъжската половина ѿ отнела всичката свобода, отнела ѿ сръдствата и леснотитѣ, съ които и тя могла би да се развие и приготи достойно за своето назначение тукъ на земята. А пъкъ това нейно назначение е твърдѣ важно и високо, само мъжката половина не е оставила това и бѣше ѿ заглѣхнала, като буревътъ миризливото цвѣтье, и тя не е могла прилично да се развие, да цвѣне, та да даде они благоприятенъ мирисъ, кой трѣбва да оживява, да развива и съвършенствува своята друга половина, която отъ естеството си е, истинна, по-сила, по-яка. нѣ затова и по-груба, по-дебелоллика.»¹⁾

„Само съвѣтливатъ, развитата и сериозната жена може да излъкува ранитѣ на нашето време.“

¹⁾ Гледайте списание „Читалище“ год. I, брой 4 Цариградъ. 1893 година стр. 110—111. Цитираното печатаме по такъвъ правописъ, както е напечатана скаската въ списанието белъ да измѣняваме ищо.

„Отъ казаното до сега се вижда ясно, че за скорошното и успѣшното развиване на единъ народъ, както и за неговото не опростаяване е *неизбѣжно потребно, щото жената да бѣде добръ развити* (курсива е нашъ), защото само тогава тя ще може да приготи достойни синове на отечеството. Оня народъ, който е далъ на жената всички леснотии, за да може тя да се развие и у които тя не е просто негова робиня, нѣ истинна другарка, стои много по-високо отъ оня, у когото жената е просто робиня. За дѣйствителността на това, което се искава въ тия мисли, оставяме на читателкитѣ на „Женский Свѣтъ“ сами да си помислятъ, каква е днесъ жената за мъжа. По-нататъкъ въ скаската се задаватъ такива питання: „защо Америка въ едно кѣсо врѣме надмина старата Европа, която отъ толкова си врѣме съществува, почти въ всичко отношение? Защо Американскитѣ народъ съ такива гигантски, крачки крачки напѣдъ и тѣй на висока степенъ на развитието стои? особено въ послѣдното врѣме? За това ще кажемъ, че Американката е добила всичкитѣ леснотии, които водятъ къмъ развитието ѿ, *добила е пълна свобода въ обществото, както и въ говора*“²⁾ (курсива е нашъ). Въ скаската се навеждатъ едни хубави изрѣчения на Мише: Думата на жената е всенсѣбяющъ балзамъ, нѣ само тогава тя може да има това свойство, *когато тя е развити* (курсивъ нашъ), когато глупавиятъ срамъ не затваря розовитѣ ѿ бърнички. . . . „Америка напѣдва, защото отхраната на Американскитѣ народъ е напълно въ ръцѣтѣ на жената. Тамъ дѣто се броитъ доста докторе жени, броитъ се още 135,350 учителни жени въ мъжскитѣ училища, когато мъже учители сѣ само 63,600, А пъкъ развитата Американка въ що не помага на мъжа? Въ всичко и на всѣдѣ, тя е вѣрна помощница на своята мъжска половина.“ Най-послѣ въ тази скаска, като се искава радване за това, че се поививатъ жени, които да откриватъ дружества за своето образование и да работятъ за умственното пробуждане на нашата Българска жена, искава и такива настрѣчения, които сѣ намѣсто и сега да се повтарятъ, когато ний искрено желяемъ да се работи за образованието на нашата жена. Ето какво се казва въ скаската: „истина, дѣлото е мъчно, (разбира се, дѣлото за умственното повдигане на нашитѣ жени) пътя е доста трѣнливъ, нѣ бѣдѣте дързостни, по-постоянни и святото дѣло ще земе благоприятенъ ходъ. Съ постоянството ще успѣете въ всичко, както успѣ и Г. Блеквилъ“³⁾. Ще сръщнете доста негодности, ще видите доста интриги и подсмивки; и

²⁾ Също, стр. 113.

³⁾ Г-ца Еднсавета Блеквилъ, Англичанка, с първата жена, която сполучи, слѣдъ много мъжи и дълга борба, на 1820 година да постъпи въ университетъ въ гр. Врестолъ и първа тя да сѣдне на студентската скамейка, заедно съ студентитѣ мъже. Тя, казватъ, с първата, която е завела борба съ мъжѣтъ за правдинитѣ и свободата на жената въ просвѣтителни страни. Колко подсмивания, колко оскѣрбителни думи тя е изтърпила горката, които ѿ сѣ нанасяни и правени отъ тогавашното общество съ тогавашнитѣ понятия за жената; нѣ при всичко това — съ гордостъ го казваме, — тѣзи интеллигентна жена останж за примѣръ въ историята на борбата за женската просвѣта, женската свобода, женскитѣ правдини.

доръ може да чуе и оскърбителни думи, нъ ви като сте увѣрени въ светостъта на работата си, не се отчайвайте, нъ дързостъ и напредъ. А пъкъ всички ония, които днесъ се подсмиватъ, които интригуватъ противъ васъ . . . ще дойде день, кога тѣ сами отъ себе си ще се засрамятъ, сами отъ своята съвѣсть ще бѣдѣтъ убити . . .» *)

Такива хубави мисли е имало въ главитѣ на по-пробуденитѣ Българи и Българки още прѣди 23 години, когато е четена тая скаска. Отъ тогава до сега има голѣма разлика въ промѣненіе на нашия животъ по време на положение. Когато сѣ се намѣрвали хора, които при робскій животъ на Българина, да работѣтъ и насърчаватъ да се работи за умственното повдигане на нашия жени, то колко повече сега, въ свободната ни епоха, въ свободна България, трѣбва да се осѣща необходимостъта отъ женско образование, колко повече, казвамъ, сега ний женитѣ трѣбва да работимъ за просвѣщеніето на своята полъ, на който отъ самото естество му се възлага задачата да произвежда, да отхранва и да просвѣщава потомството на нашето общество, на нашата държава. Като знаемъ, че по време и положение ний сме сега много напредъ отъ онова въ Турско време, то не иде ли, читателю, малко срамотно да казваме, че нашата исконна гражданка е необразована, не ще събрамъ, ако кажа и неграмотна досущъ? На освѣтъ това не е ли срамотно да виждаме, какъ ней е не толкова потребно образование и поради това, какъ тя нищо не работи за своето умственно повдигане? Друго. Какъ другѣ въ обществото. освѣтъ въ къщи и въ училище ли ти може да получи своето си човѣшко образование?

(Слѣдва).

*) Същото списание. Стр. 114.

ПОДЛИСТНИКЪ 3)

Славянски жени.

Отъ Захеръ Мазохъ.

ВѢРА БАРАНОВА.

— Всѣкога все същитѣ! каза тя съ тиха усмивка.

— Всѣкога и вѣчно! догдѣто бѣдете все тъй хубавичка, Вѣрочке.

— Галлюцинации, измама на чувствата, друже. И ти и той пътъ му убѣгна.

Слѣдъ два дена русситѣ направиха героическия и паметенъ пристѣпъ на Горни-Дабникъ.

Крубинъ управляваше една амбулансова колонна и Вѣра го придружи. Верѣдъ бойното поле тѣ и двамата изпълнявахъ съ хладнокрѣвие, грижливостъ и духовитостъ длъжността си. Много пъти Вѣра придружаваше посачитѣ безъ да се грижи, че куршумитѣ пицѣтъ наоколо ѝ. Тя помагаше да прѣнасятъ раненитѣ отъ бойното поле, потънали въ кръвъ, до амбуланситѣ.

Книги и списания.

получени въ Дирекцията ни.

Юридически прѣледъ год. I, кн. XII. Пловдивъ.

Изворъ илюстрирано списание за ученици и ученички, год. II кн. VI.

Завѣщанието на Сароглу прѣдъ Атинскитѣ сѣдилища отъ * * * София. За завѣщанието на покойния Сароглу прѣдъ Атинскитѣ сѣдилища много се е говорило и се писало. Нъ не великиятъ знайтѣ същността както на завѣщанието, така и на повдигнатото дѣло. Въ получената книга се намиратъ най-точнитѣ и вѣрнитѣ свѣдѣния за туй дѣло.

Домащиятъ приютель мѣсячно списание год. V бр. 7.

Учителски оргуяръ научно-вѣснителенъ вѣстникъ год. II бр. 19 Руссе.

Свѣти.

Прание дрѣхъ.

Когато дрѣхитѣ сѣ по малко, взематъ 20 оки вода сладка и ѣж възвараватъ въ котела. Като захване да ври водата, настѣргватъ 100 драма сапунъ обикновенъ и прибавятъ при него и 20 драма *парафинъ*, също настѣрганъ, като се турятъ двѣтъ въ възвѣлата вода да се растопятъ. Турятъ се послѣ въ възвѣлата вода кипливитѣ дрѣхъ да вратъ 20 минути. Подиръ което се изваждатъ и испиратъ съ студена вода 2—3 пѣти.

По този начинъ се испиратъ и най-декеливитѣ дрѣхъ.

К. Д.

Домашна медицина.

Ухананне и ужишване. Ухананнето отъ куче или друго домашно животно, което е здраво, никакъ не е опасно; различава се обаче много работата, ако то е побѣдено. Въ такъвъ случай събѣтватъ да възваме силно съ една ивица ухананото мѣсто, за да прѣвратимъ кръвообрѣщението на отровната кръвъ съ онаи на сърдцето. Тѣзи обаче грижа малко или съвсѣмъ може да не ползува, защото кръвообрѣщението не може съвсѣмъ да се прѣврати; затова прочее първомъ трѣбва да омиемъ съ много вода раната, като поставимъ отпоръ му и една вендуза;

Частьтъ въ петъ слѣдъ пладитѣ колоннитѣ се сформироваха за пристѣпъ. Солдатитѣ вървѣха, всички възбудивени съ енергическа и хладна рѣшителностъ, което е особено качество на русската армия. Тѣ се приближаваха къмъ неприятеля съ същата правилностъ и порядѣтъ, като кога маневриратъ на площадъта за упражнение. Тѣ по тоя начинъ се искачиха на височинитѣ и исчезнаха задъ мъглата, която скриваше неприятелския редутъ.

Въ него моментъ всички сърдца тупаха съ сила. Воннитѣ въ резерва си свѣха шапкитѣ и се прикрѣстиха.

Странна пауза, въ която се чуваше само затѣтеното гърменне на топоветѣ и пращеніето на пушкитѣ. Сетитѣ, едно огромно урра, което показваше, че байонетѣтъ захваща работата на истѣрбушването.

Въ края на деньтъ, въ моментътъ кога дрезгавината отстъпваше мѣстото си на дълбоката нощъ, редутѣтъ бѣше въ русски рацѣ съ 1.600 души командувани отъ единъ паша, и четири топа. 4.000 души русси и почти толкова турци лежахъ на бойното поле.

ако ли повикания лѣкарь закѣснѣе, то да изгоримъ ухапаното мѣсто съ нажежено желѣзо, ако нѣмаме на расположението си нитрическо сребро, като дадемъ на болния да пие вода съ захаръ.

А ужилванията на пчели или други отровни наѣкоми испцрватъ се съ аммонякъ, смѣсенъ съ много вода.

Въ продупчаване съ игла, трънъ, и пр. оставяме да истече малко кръвъ; ако се появи надутост или възпаление, туряме му лапа отъ ленъ или хлѣбъ възваренъ съ млѣко.

Извѣстие.

 Съобщаваме на г. г. абонатки и абонатитѣ си въ г. София че г. Цв. П. Стояновъ, понеже замъшва, не е вече настоятелъ на списанието ни.

Книжевно извѣстие.

Който иска да си достави много полезнитѣ за женския полъ книги:

I. Запазване здравето на женитѣ, помятие за менструацията, родилния периодъ и прочее.

II. Наставления за припазване отъ противоилюстното бабуване и родилния периодъ слѣдъ бабуването, нека се отнесе до прѣводачката и издателката имъ Н. Хр. Бъчеварова, въ София.

Първата книга струва съ испращанieto 1.60 стот., а втората 65 ст.

Поръчки, не придружени съ стойността на книгитѣ, не се изпълняватъ, нито на писмата се отговаря.

Корреспонденция.

Г-н и Г-да Бл. Д. Снежлова София. Ц. Стоянова, Н. Бръмбарова, В. Данчева, Р. Бърдапова, Ст. Георгиевъ, Е. Ганова, Плъвѣвъ. М. Д. Тошковицъ София. Ф. Момрова, А. Дънева Шуменъ. Настоятелство на Ж. Друж., Е. Дръновскій, Г. Рашетаровъ, А. Н. Тоневъ, А. Г. Гръева Тулча. Капит. Григоровъ, Храмовъ, Гецовъ София. Р. Е. Горанчевъ с. Лѣджене.

Нощта се бѣ вече въцарила. Пламъклитѣ въ огънь къщи на Горни-Дъбникъ освѣтываха на едно голѣмо разстояние хълмоветѣ и бивуацитѣ на русскитѣ солдати.

Отъ всѣкъдѣ се носѣха, като че си верѣдъ нѣкое мирно село, меланхолически пѣсни за огнището, за отечеството.

Вѣра чу тия пѣсни, когато излѣзваше отъ единъ плѣвникъ, гдѣто шо бѣ привързала ранитѣ на много ранени. Тя сѣднѣ на двора на една оставена кола и си издигнѣ очитѣ къмъ звѣздното небо. Едно чудно чувство пълно съ тишина, съ добрина, съ любовъ къмъ ближнитѣ, съ дълбока пѣжностъ облада внезапно душата ѝ. Неѣж като че ѣ обвзе прѣдчувствието на нѣщо неочаквано, на нѣкое важно происшествие, което щѣше да ѝ причини или голѣма радость или голѣма горестъ.

Веднага единъ драгунъ, на когото главата бѣ обвита съ кървава кърпа, се приближи до неѣж и каза съ нисѣкъ гласъ:

— Майчице, тамъ вътрѣ мой поручикъ е прострѣнъ, раненъ. За Бога, спаси го!

Г. Тошловъ Тръвна. Л. Нейкова К. Илиева Тукъ. Кондова София. Ол. Рибарова Свищовъ. Капит. Поповъ Бѣлоградчикъ. Юр. Стоянова, Божилова, Бързакова София. К. Иванова. Карастоянова, А. Плъвѣвъ, В. Теодорова. А. Тиховъ, В. Урманова, Ол. Николова Свищовъ. Т. Д. Димчевъ Самоковъ. Ц. Цонова Сливенъ. Майоръ Добриновъ Тукъ. Р. Атанасовъ, Т. Ничевъ, П. Пенчевъ, Б. Радевъ, К. Тодоровъ, Р. Х. Стояновъ. Кюстенджѣ получихме стойността на едногодишното течение на списанието, заедно съ притурката.

Г-н и Г-а К. Карова, Ю. Попова Шуменъ. Ив. Динковъ. Руссе. Мурдарова Свищовъ. Н. Азманова Ст-Загора. М. Петрова, Л. Пантелиева Свищовъ. Х. В. Петровъ Кюстенджѣ. Получихме стойността на едногодишно течение на списанието.

Г-а Н. Хр. Ж. с. Марковца. Молимъ да се съобразите прѣдварително съ 2-то извѣстие въ 5-ий брой на списанието ни. — Сухиндолско Читалище «Тръзвенностъ» с. Сухиндолъ. Покажете, молимъ, кои книжки и притурки не сте получили, за да Ви ги испратимъ отново, при всичко че редовно Ви испращаме листа. — Поруч. Пенковъ София. Получихме 8 л., т. е. 50 ст. повече отъ абонамента Ви. — Г-а П. Д. Шуменъ получихме 2,50 л. — Г-а Аб. Ямболъ. Прѣди да се разгледа пратената Ви статия, трѣбва да се съобразите съ 2-то извѣстие въ 5-ий брой. — К. М. К. Руссе. Пратѣте да ѣ прѣгледаме и ще Ви отговоримъ. — Учител. на центр. мъжск. уч. Хасково. Пратѣте паритѣ по пощата. — Г-ца Н. А. Ст-Загора. Абонатка съ адресъ Г-жа А. Бел. нѣмаме. Ако желае да ни се извѣсти, за да пратимъ броеветѣ. — Г-нъ Ц. Б. София. Получихме 3,50 л. Пратѣте назадъ списъка. Съобразихме се. — Г-нъ Г. И. Ючъ-Бунаръ. Явѣте ни, кои именно броеве не сте получили, за да Ви ги пратимъ отново. — Г-а А. Р. Разградъ. Неудобна за нашето списание. — Г-ца Ю. А. Габрово. Ще Ви пишемъ. — Г-а Атанаска Нехѣлкова Харманлий. Въ кой градъ сте била по-напрѣдъ.

Обяснения

на обрасцитѣ отъ ржкодѣлията въ притурката
брой 7.

Стр. 1. Елена, шевица за възглавница.

Стр. 2 и 3. Кавъора, ошива се върху сукно отъ кой да е шаръ съ расцѣпена коприна кордоне, като му се подложи вълна само на №№ 3 и клончетата. Върхушността на фигуритѣ подъ №№ 1 се ошива съ сѣрма, а обиколкитѣ, съ сѣрменъ кордонъ или съ шинитѣ (кадифелѣжи). Пъжкитѣ — съ сѣрма или коприна. №№ 2 ще се изработѣтъ съ коприна на кафецвета споредъ фигурата; №№ 3 съ вишняна коприна отъ най-тъмния до най-отворения шаръ наредъ; на №№ 4 се обтѣгатъ сѣрни и се залавятъ съ коприна; №№ 5 и 6 съ кадифелѣжи. №№ 7 — съкопринна или сѣрма; клончетата — съ коприна отъ най-отворения до най-тъмния маслиненъ шаръ.

Стр. 4. Surpre sur filet за възглавница и монограмми.

— Гдѣ? попита Вѣра, като скочи.

— Тамъ, въ оная малка къщица.

Тя се хвукнѣ и се намѣри неочаквано срѣщу Крубина.

— Къдѣ отивате? попита той.

— Тамъ, въ она малѣкъ плѣвникъ.

— Какво ще правите? каза Крубинъ, тамъ има само умрѣли или кѣтници, които не чинѣтъ повече.

Вѣра си навѣси вѣждитѣ и минѣ край Крубина съ прѣзрително свиване на рамената.

Тя влѣзе въ къщата и сѣзрѣ въ една широка низка стая една дузина солдати. Никой не се мърдаше. Не се чуваше ни едно охканье, ни една въздишка. Тишината и тържественостъта на смъртъта като че самъ царствуваха въ тая къща. Тя се поколеба нѣколко врѣме, сетѣвъ взе една малка ламба и прѣгледва посрѣдъ всѣки лица, които изглеждаха вече да сѣ мъртвечи.

(Слѣдва).

ПРИТУРКА
НА
ЖЕНСКИЙ СВѢТЪ

77

77

Объяснения на образцы сс на нрѣ съ 13^н брой на списание.

Год. 1.

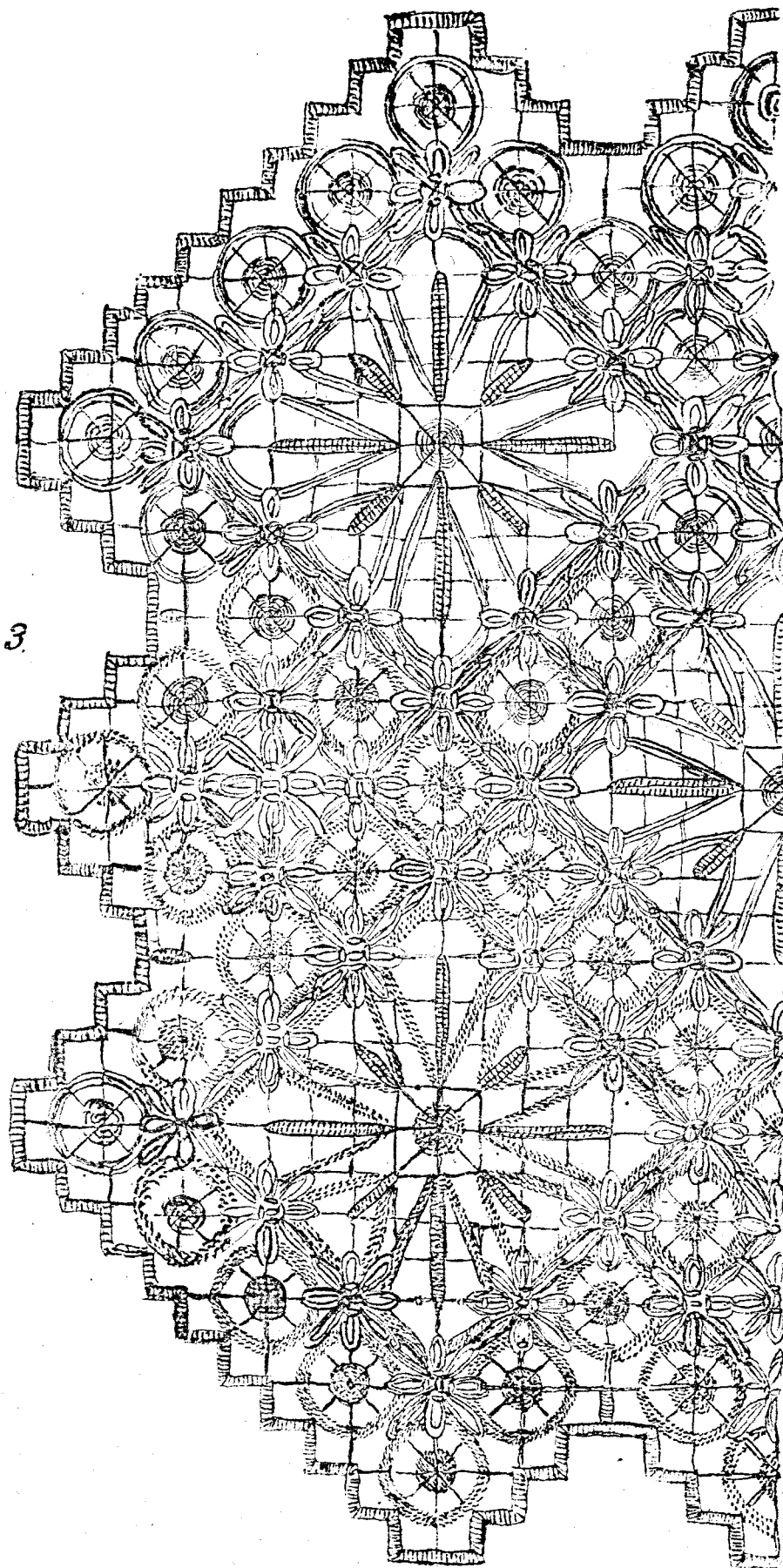
Брой 7.

1. Юлий 1893.

1.

4.

